

Ārējās tirdzniecības režīma maiņa pēc iestājas ES

Zemkopības ministrija
Kopējās lauksaimniecības politikas
departaments

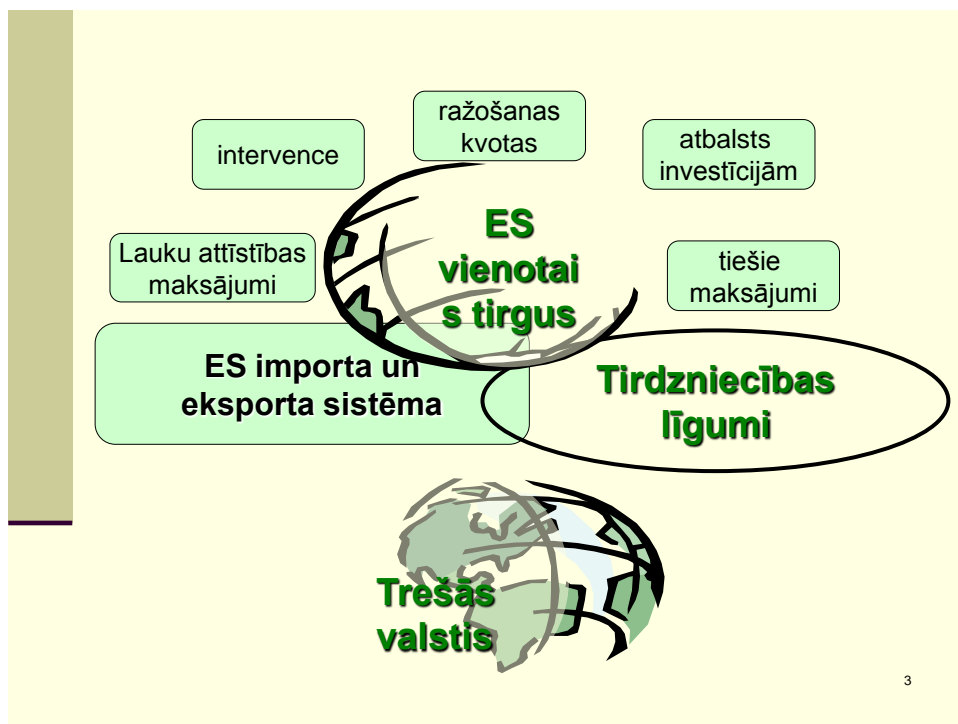
Rīga, 2004.gada 5.aprīlis

**Viens no Eiropas Kopienas dibināšanas līguma
mērķiem - izveidot vienotu tirgu un ekonomisko
savienību.**

Lai to realizētu, Kopienas dalībvalstis:

- savstarpēji atceļ muitas nodevas un preču importa un eksporta kvantitatīvos ierobežojumus un citus pasākumus ar līdzīgu iedarbību;
- izveido vienotu tirgu, kurā visas dalībvalstis atceļ šķēršļus brīvai preču kustībai;
- īsteno kopēju tirdzniecības politiku;
- piemēro kopīgus muitas tarifus trešo valstu importam;
- īsteno kopēju lauksaimniecības politiku.

2

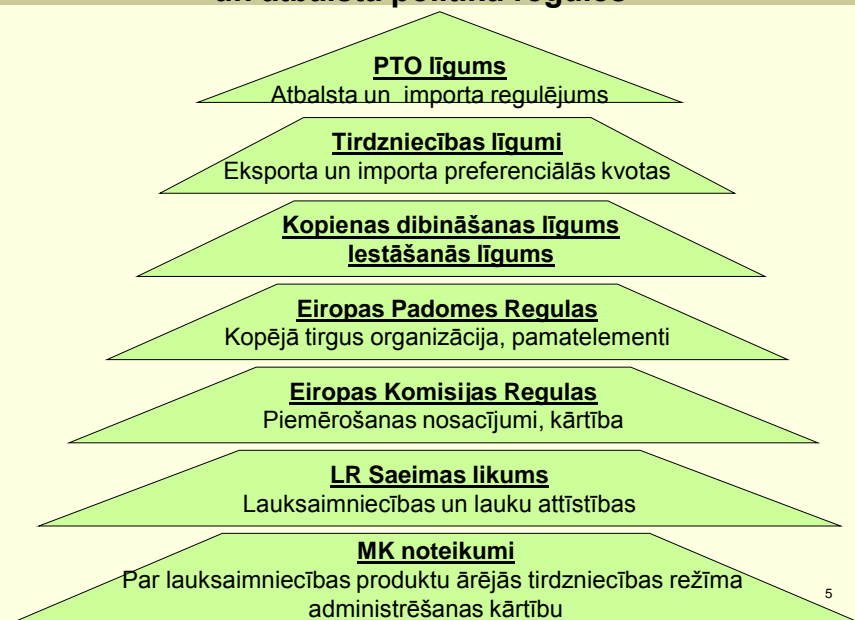

ES dalībvalstīm - kopēja lauksaimniecības politika

■ Kopējās lauksaimniecības politikas mērķi:

- stabilizēt tirgu,
- nodrošināt izejvielu un resursu pieejamību tirgū,
- panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām,
- nodrošināt lauksaimniekiem pieņemamu dzīves līmeni.

Latvijas kā ES dalībvalsts ārējās tirdzniecības un atbalsta politiku regulēs

ES saistības izrietošas no dalības PTO

■ Saistības PTO nosaka:

→ produktu sektorus, kuriem atļauts piemērot eksporta kompensācijas un to izdevumu griestus;

→ tirgus pieejas līmeni – augstāko piemērojamo mitas nodokļa līmeni un mitas tarifu kvotu apjomus;

6

Eiropas Savienības eksporta kompensāciju saistību sliekšņi

Produkts	Miljoni EUR	...000 t
Kvieši un kviešu milti	1289,7	14438,0
Citi graudi	1046,9	10843,2
Cukurs	499,1	1273,5
Sviests	947,8	399,3
Vājpiena pulveris	275,8	272,5
Siers	341,7	321,3
Liellopu gaļa	1253,6	821,7
Cūkgaļa	191,3	443,5
Mājputnu gaļa	90,7	286,0
Olas	43,7	98,8
Pārstrādātie produkti	415,0

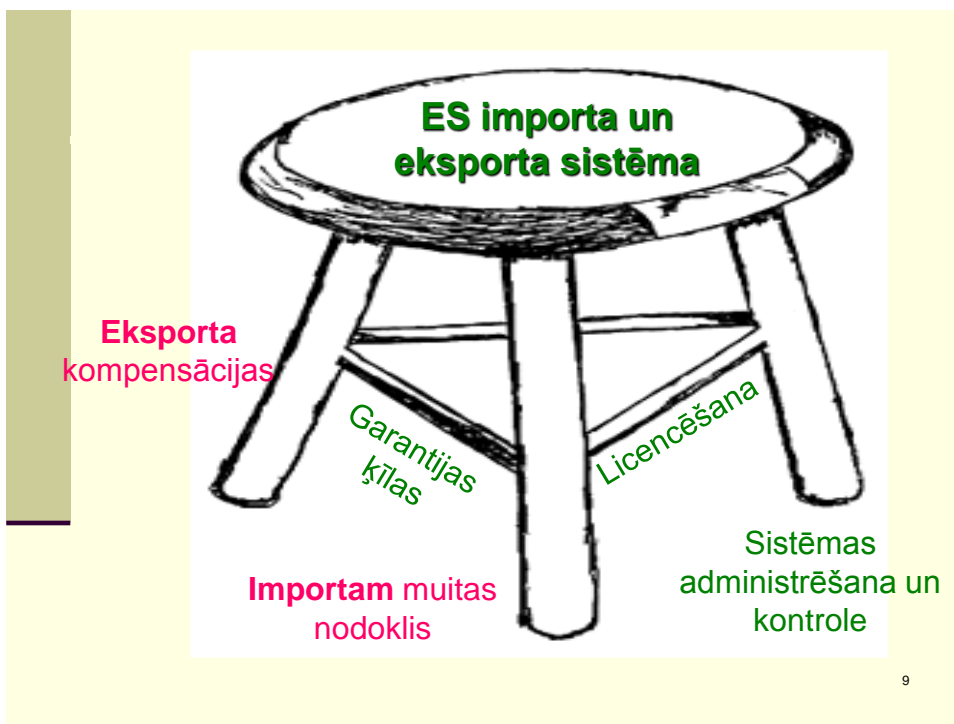
7

Eksporta kompensācija, Ls/t

Muitas nodoklis, Ls/t

	Produkta vērtība	Eksporta subsīdija	Produkta vērtība	Muitas nodoklis
Sieri ar tauku saturu 47-52%	1751	773	1751	947
Cheddar siers	1159	771	1159	1048
Liellopu gaļa	1387	449	1387	1009
Sviests ar tauku saturu <85%	920	1160	920	1189
Kvieši	71	15	71	60

8

ES produktu definējums

- **Lauksaimniecības produkti** – zemkopības, lopkopības produkti un to pirmās pakāpes pārstrādes produkti (EK dibināšanas līguma 1.pielikums)

Piemēram:

0203 - Svaiga, atdzesēta, saldēta – cūkgaļa

0405 Sviests, piena tauki

0406 Siers, biezpiens

1001 Kvieši

1002 Rudzi

11 Miltrūpniecības produkcija

12 Sēklas

1602 Gaļas izstrādājumi

- **Pārstrādātie l/s produkti** – iegūti, pārstrādājot lauksaimniecības produktus (Non Annex I)

Ex 0403 Jogurts, skābpiena produkti ar piedevām

2105 Saldējums

1806 Šokolādes konditoreja

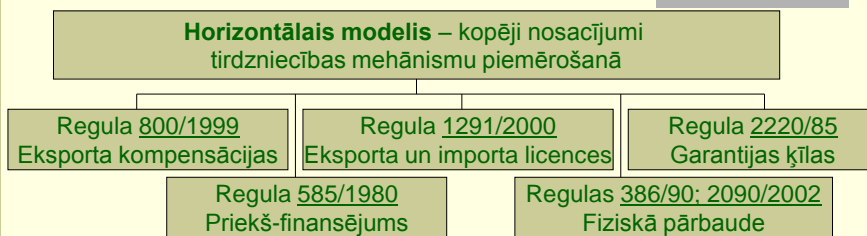
1704 Konditorejas

izstrād. no cukura

Ex1901 mīklas

izstrādājumi

Regulas nosaka tirdzniecības mehānismu piemērošanas kārtību:

Vertikālais modelis – produktu sektoriem īpaši nosacījumi tirdzniecības mehānismu piemērošanā*

- var būt regulas, kas nosaka īpašus nosacījumus gan eksporta kompensāciju piemērošanā, gan licenču izsniegšanā;
- muitas tarifu kvotu administrēšanā.

*Skatīt produktu sektoru shēmas

11

Latvijas Nacionālie normatīvie akti tirdzniecības mehānismu piemērošanā:

- “Lauksaimniecības un lauku attīstības likums” deleģē Ministru kabinetam noteikt:
- MK noteikumus “Par lauksaimniecības produktu ārējās tirdzniecības režīma administrēšanas kārtību”.

12

MK noteikumi "Par lauksaimniecības produktu ārējās tirdzniecības režīma administrēšanas kārtību" nosaka:

- ❑ Importa un eksporta režīma administrējošo institūciju funkcijas,
- ❑ Importa un eksporta režīma piemērošanas nosacījumus;
- ❑ ES regulās paredzētās dalībvalstu izvēles attiecībā uz importa un eksporta režīma administrēšanu.

13

Lauku atbalsta dienesta funkcijas:

- ❑ Garantijas kīļu pieņemšana, atbrīvošana vai konfiscēšana;
- ❑ Importa un eksporta licenču izsniegšana;
- ❑ Eksporta kompensāciju aprēķināšana un izmaksāšana;
- ❑ Pārstrādāto lauksaimniecības produktu recepšu reģistrēšana;
- ❑ Starptautisko uzraudzības aģentūru apstiprināšana.

14

Muitas dienesta funkcijas:

- ❑ Muitas procedūru noformēšana tirdzniecībā ar ES trešajām valstīm;
- ❑ Fizisko pārbaužu un aizstāšanas pārbaužu veikšana eksporta kompensāciju produktiem;
- ❑ Produktu paraugu noņemšana fasētiem produktiem;
- ❑ Muitas tarifu kvotu administrēšana pēc metodes "Kas pirmais brauc, tas pirmais maļ".

15

Pārtikas un veterinārā dienesta funkcijas:

- ❑ Produktu paraugu noņemšana nefasētiem produktiem un analīžu veikšana;
- ❑ Sertifikātu izsniegšana atsevišķiem produktiem un atsevišķos gadījumos, pretendējot uz eksporta kompensācijām vai veicot eksportu atvieglojumu ietvaros:
 - Atkaulotas liellopu gaļas sertifikāts;
 - Sertifikāts par gaļu no pieaugušiem vīriešu kārtas liellopiem;
 - Analīzes atbilstības sertifikāts vīnam;
 - Noteiktu sieru eksporta sertifikāts eksportam uz ASV, Norvēģiju, Austrāliju.

16

Importa vai eksporta licence

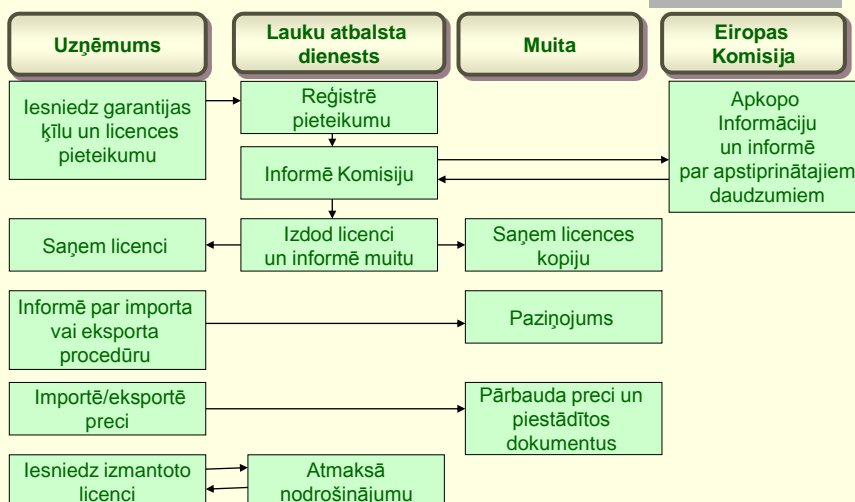
Importa vai eksporta licence - ir atļauja, kura uzliek uzņēmējam pienākumu importēt vai eksportēt saskaņā ar licenci tās spēkā esamības laikā tajā noteikto produktu daudzumu.

Licencēšanu piemēro galvenokārt:

- ❑ pamata lauksaimniecības produktu importam;
- ❑ pamata lauksaimniecības produktu eksportam, kas pretendē uz eksporta kompensāciju saņemšanu;
- ❑ pārstrādāto lauksaimniecības produktu eksportam, ja uzņēmējs vēlas saņemt eksporta kompensācijas par summu lielāku kā 75 000 EUR/gada laikā.

17

Eksporta un importa licencēšanas shēma

18

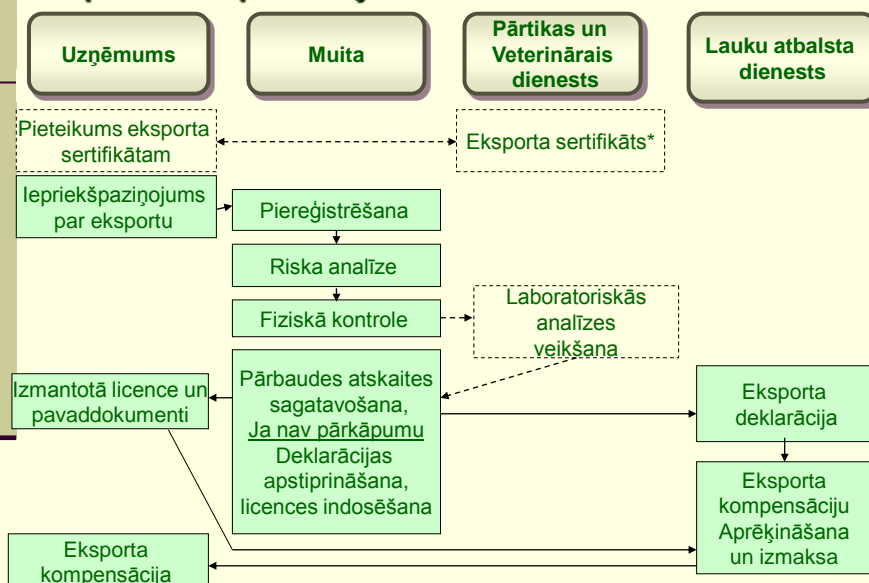
Eksporta kompensācijas

Eksporta kompensāciju mērķis – kompensēt starpību starp cenām Eiropas Savienības un pasaules tirgū.

- Kad pasaules cenas ir zemākas par ES iekšējā tirgus cenām, eksportētājiem ir tiesības saņemt eksporta kompensācijas, lai nodrošinātu to konkurētspēju pasaules tirgū;
- Eksporta kompensāciju likmes Komisija regulāri pārskata, ņemot vērā pasaules tirgus cenu svārstības;
- Eksporta kompensācijas tiek piešķirtas pamata un pārstrādāto lauksaimniecības produktu eksportam, kuru tirgu regulē Kopējo tirgus organizāciju nosacījumi.

19

Eksporta kompensāciju administrēšanas shēma

*Eksporta sertifikāts – noteiktos gadījumos nepieciešams – atkaulotas liellopu gaļas eksportam, vīriešu kārtā liellopu gaļas eksportam, vīna eksportam, siera eksportam uz ASV u.c.

20

Muitas nodoklis –

aizsargā iekšējo tirgu no zemāku cenu importa, un saglabā 'noteiktu cenu' līmeni par kādu imports var notikt.

Eiropas Kopienā piemērotās muitas nodokļa likmes:

- lauksaimniecības produktiem – tās ir izteiktas procentuāli vai vērtības izteiksmē EUR vai kombinēti, izņemot atsevišķus augļus un dārzeņus; *Liellopu gaļa - 12,8%+176,8 € /100kg;*
Kvieši - 95 € /t

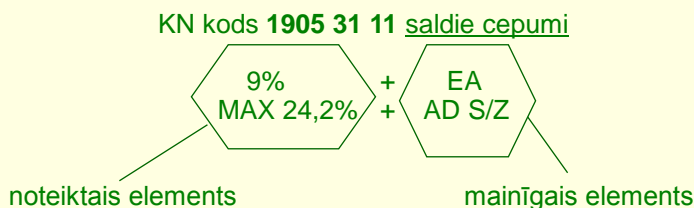
- atsevišķiem augļiem un dārzeņiem, tai skaitā āboliem un tomātiem – tiek piemērota 'entry price system', muitas nodokļa likmes atšķiras atkarībā no ārējo tirgu cenu līmeņa; *Tomāti - ja 100kg vērtība < 77,8 € /100kg, nodoklis 8.8%+29,8 € /100kg*

21

Pārstrādātajiem lauksaimniecības produktiem piemēro

salikto MUITAS NODOKLI, kas **sastāv no**:

- noteiktā elementa - aizsargā pārstrādes rūpniecību
- mainīgā elementa – aizsargā lauksaimniecības nozari

22

Mainīgais elements

Mērķis - aizsargāt pamata lauksaimniecības produktu - graudu, rīsu, piena produktu, olu, cukura tirgu

Mainīgais elements izteikts kā:

lauksaimniecības komponente (EA) - nosaka atkarībā no piena tauku, piena proteīna, cukura un cietes satura

papildus nodoklis miltiem (AD F/M) un cukuram (AD S/Z) - ar mērķi kompensēt starpību starp lauksaimniecības produktu cenām Kopienā un pasaules tirgū

23

Pārstrādāto l/s produktu grupas, kurām tiek aprēķināta LAUKSAIMNIECĪBAS KOMPONENTE

- 040520 Sviesta pasta
- 1704 Konditorejas izstrādājumi no cukura
- 1806 Šokolādes konditoreja
- ex1901 Mīklas produkti
- ex1904 Musli
- 1905 Miltu konditorejas izstrādājumi, cepumi, vafeles, maize
- ex2004 Kartupeļu pārslas saldētas
- ex2005 Kartupeļu čipsi
- ex 2101 Izstrādājumi uz kafijas, tējas ekstraktu pamata
- ex 2106 Dažādi pārtikas izstrādājumi

24

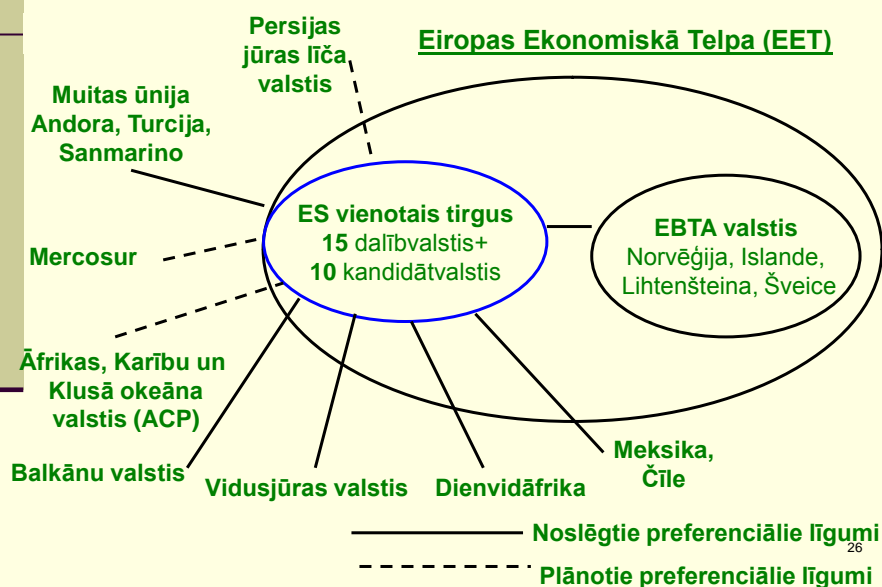
Muitas tarifu kvotu administrēšanas sistēma

Muitas tarifu kvotu administrēšanā ES tiek piemērotas sekojošas metodes:

- ❑ kas pirmais brauc, tas pirmais maļ (*first come, first served*) – metodes pamatā ir hronoloģiskā kārtība, kurā tiek iesniegti un apstiprināti pieteikumi (tiek piemērota galvenokārt pārstrādāto lauksaimniecības produktu importam);
- ❑ vienlaicīgās izvērtēšanas metode - proporcionālā kvotu sadales metode pēc pieprasītā apjoma (tiek piemērota galvenokārt pamata lauksaimniecības produktu importam);
- ❑ tradicionālo importētāju metode – kvotas tiek dalītas ņemot vērā importētāju pieredzi (tiek piemērota banānu importam).

25

Preferenciālie līgumi

26

ES noslēgtie preferenciālie līgumi ar sekojošām valstīm:

- ❑ Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas valstīm – Šveici, Norvēģiju, Islandi, Lihtenšteinu;
- ❑ Balkānu valstīm – Bulgāriju, Rumāniju, Horvātiju, Maķedoniju;
- ❑ Vidusjūras valstīm – Izraēlu, Tunisiju, Maroku, Libānu, Jordāniju;
- ❑ Āfrikas valsti - Dienvidāfriku;
- ❑ Dienvidamerikas valsti – Čīli;
- ❑ Ziemeļamerikas valsti – Meksiku;
- ❑ Turciju, Sanmarino, Andoru, Farēru salām.

27

ES → Bulgārija

	Tarifu kvota (t)	
Jogurts aromatizēts, pulverveida	neierobežota	32%
Jogurts aromatizēts	neierobežota	40%
Piena pulveris	3 000	10%
Sviests	100	20%
Siers un biezpiens	3 000 +300t ik gadu	Atcelts (*)

(*) Atvieglojums piemērojams tikai gadījumā, ja ES nav maksātas eksporta subsīdijas

28

Bulgārija → ES		
	Tarifu kvota (t)	Muitas nodoklis
Jogurts bez piedevām	500	Atcelts
Siers un biezpiens	6 400 + 300t ik gadu	Atcelts (*)
Sviesta pasta	588 + 49t ik gadu	Atcelts
Saldējums	100 + 8t ik gadu	Atcelts

(*) *Tarifa atvieglojums piemērojams tikai gadījumā, ja Bulgārijā nav maksātas eksporta subsīdijas*

29

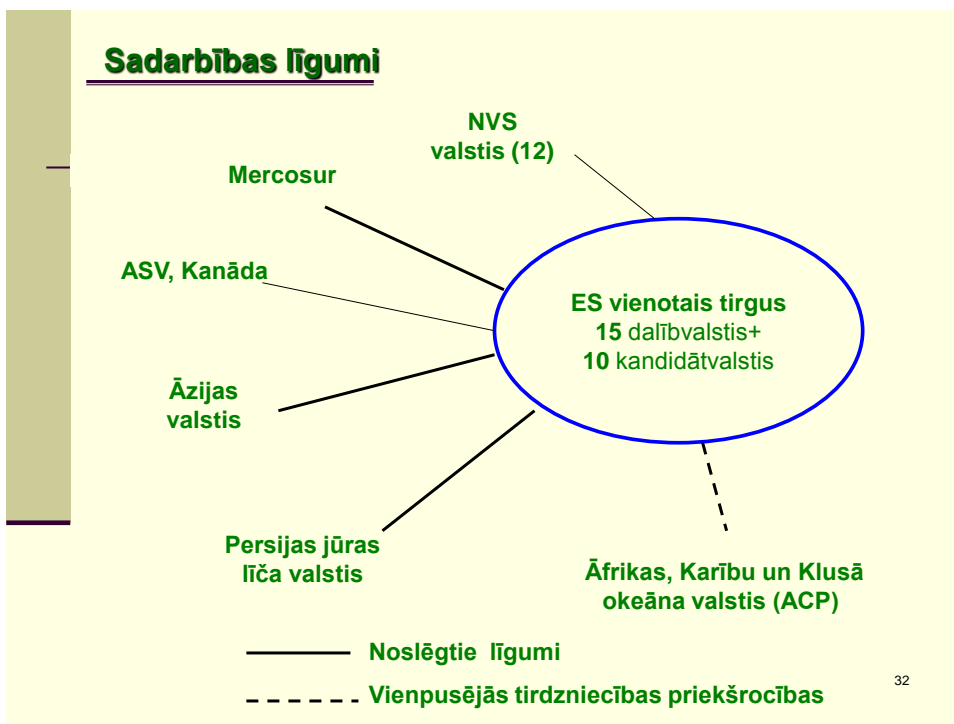
□ ES → Izraēla		
	Kvota (t)	Tarifs
Vājpiena pulveris	3 000	1,5 USD/kg
Pilnpiena pulveris	3 500	1,5 USD/kg
Piena sūkalas	500	0%
Sviests, piena tauki	350	1,6 USD/kg
Sieri un biezpiens	280	4 USD/kg
Saldējums	500	EA 30% samazinājums

□ **Izraēla** → **ES** (piena un piena produktu importam Eiropas Savienībā no Izraēlas nav paredzēti atvieglojumi - piemēro vislielākās labvēlības režīmu)

30

Izraēla → ES		
	Kvota (t)	Tarifs
Saldēta tītaru gaļa nesadalīta gabalos vai sadalīta gabalos	1 400	EUR 93-339/t
Zosu treknās aknas	Neierobežoti	Atcelts
Tītaru gaļas konservi	300	8,5%

31

32

ES noslēgtie sadarbības līgumi ar sekojošām valstīm, kas nodrošina arī MFN:

- ❑ Vidusjūras valstīm – Alžīriju, Sīriju;
- ❑ NVS valstīm – Krieviju, Ukrainu, Baltkrieviju, Kazahstānu, Gruziju, Azerbaidžānu, Armēniju, Moldovu, Tadžikistānu, Turkmenistānu, Kirgizstānu, Uzbekistānu;
- ❑ Dienvidamerikas valstīm (Mercosur) – Argentīnu, Brazīliju, Paragvaju, Urugvaju;
- ❑ Āzijas valstīm – Ķīnu, Korejas Republiku;
- ❑ Persija jūras līča valstīm – Bahreina, Kuveita, Omāna, Katara, Saūda Arābija, Apvienotie Arābu Emirāti – notiek sarunas par BTL;
- ❑ Ziemeļamerikas valstīm – ASV un Kanādu.

33

Tirdzniecība ar piena produktiem PTO ietvaros

Imports ES no PTO dalībvalstīm:

- ❑ Sieri (KN 0406) – 102 150 t;
- ❑ Vājpiena pulveris (KN 0402) – 68 000 t;
- ❑ Sviests (KN 0405) – 86 667 t;

Tirdzniecība ar gaļas produktiem PTO ietvaros

Imports ES no PTO dalībvalstīm:

- ❑ Dzīvi liellopi (KN 0102) – 179 000 galvas;
- ❑ Liellopu gaļa (KN 0201,0202,0206) – 161 550 t;
- ❑ Cūkgaļa (KN 0203) – 66 500 t;
- ❑ Aitu un kazu gaļa (KN 0204)- 282 475 t;
- ❑ Mājputnu gaļa (KN 0207) – 29 900 t;
- ❑ Desas un konservi (KN 1601,1602) – 9 100 t

ASV kvotas ES PTO ietvaros

ES eksports uz ASV:

Sieri, dažādu šķirņu (KN 0406) –

51 207 t

Paldies!

- **Prezentāciju materiāli internetā:**

www.zm.gov.lv/

Lauksaimniecība/

ES tirdzniecības mehānismi

- **Tālruņu numuri Zemkopības ministrijā KLP
departamenta Ārējo ekonomisko attiecību
nodaļā:**

7027378; 7027375; 7027425; 7027325

37